

**College van Gedeputeerde Staten
Statenvoorstel**

DATUM	18 december 2018	NUMMER PS	PS2019BEM06
DOMEIN	BDO	COMMISSIE	BEM
STELLER	Hans Mertens	DOORKIESNUMMER	2946
DOCUMENTNUMMER	81DD3980	PORTEFEUILLEHOUDER	Pennarts-Pouw

Titel : Overdracht van rechten en verplichtingen Vijfheerenlanden

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit pag. 6

Bijlage(n): 1. Overdracht rechten en verplichtingen Vijfheerenlanden
2. Ontvlechtingen Vijfheerenlanden: financieel overzicht

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

Op 10 juli 2018 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Zederik, Leerdam en Vianen tot de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. Op 1 januari 2019 ontstaat een nieuwe gemeente die onderdeel wordt van de provincie Utrecht.

De consequentie van die grenswijziging is dat, op grond van de wet Arhi, alle rechten en verplichtingen voor het betrokken gebied (plm 7,5% gebiedstoename en 35.000 inwoners erbij) van de provincie Zuid-Holland overgaan naar de provincie Utrecht.

Op 5 juni van dit jaar heeft GS u ingelicht over het inventarisatieproces van de betreffende Zuid-Hollandse rechten en verplichtingen op het overkomende grondgebied van Leerdam en Zederik naar de provincie Utrecht. Dat proces is nu afgerond. De uitkomst van de inventarisatie is verwoord in het Overdrachtsdocument rechten en verplichtingen Vijfheerenlanden dat als bijlage bij het statenvoorstel is gevoegd. Het statenvoorstel en het overdrachtsdocument geven uitdrukkelijk de stand van zaken op dit moment weer. De uitvoering van de overdracht van rechten en verplichtingen kan mogelijk nog tot extra kosten leiden.

Voorgeschiedenis

17 april 2017: PS stellen het herindelingsadvies Vijfheerenlanden vast en dit vervolgens voor het benodigde wetgevingstraject aan de minister van BZK gezonden.

5 juni 2018: GS stellen procesvoorstel tot overdracht van rechten en verplichtingen in verband met de provinciegrenswijziging Vijfheerenlanden vast

13 november 2018: bestuurlijk overleg GS van Utrecht en Zuid-Holland en gemeenschappelijke besluitvorming over concept-Overdrachtsdocument rechten en verplichtingen Vijfheerenlanden.

Essentie / samenvatting

Sinds februari van dit jaar wordt gewerkt aan de overdracht van provinciale rechten en verplichtingen in de gemeente Leerdam en Zederik van de provincie Zuid-Holland naar de provincie Utrecht. Op 13 november 2018 hebben de colleges van Zuid-Holland en Utrecht elkaar in een gezamenlijke vergadering gesproken en afspraken gemaakt over de uitgangspunten en de concrete overdracht van rechten en verplichtingen. Het betreft de

dossiers: mobiliteit, groen, bodem, water, milieu, cultuur en erfgoed, recreatie, toerisme, vergunningverlening, toezicht en handhaving, economie en ruimte. Per dossier is gekeken welke kwesties er spelen, wat de knelpunten zijn, hoe die op te lossen en welke budgetten daarmee gemoeid zijn en wat de impact is op de Utrechtse provinciale organisatie. Voor het groot onderhoud N484 en het beheer en onderhoud van het Merwedekanaal na 2020 zijn procesafspraken gemaakt.

Het overdrachtsdocument vormt de afronding van het proces van de overdracht van rechten en verplichtingen. Het uitgangspunt daarbij is dat het vigerende provinciale beleid wordt toegepast en uitgevoerd en dat de inwoners en instellingen in Vijfheerenlanden zo min mogelijk hinder ondervinden van de grenswijziging. De lijnorganisatie kan vanaf dat moment weer verantwoordelijkheid nemen voor de daadwerkelijke invlechting van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden.

Wij stellen voor om de provinciale voorschriften voor het nieuwe provinciale grondgebied voor het grootste deel op 1 april 2019 in te laten gaan. Op die manier hebben burgers, bedrijven en instellingen van Leerdam en Zederik nog enige tijd de mogelijkheid aanvragen in te dienen die onder Zuid-Hollands recht afgehandeld moeten worden. Voor sommige voorschriften, vooral gebiedsgebonden voorschriften, is dat niet mogelijk. Aanpassing daarvan vergt meer tijd. Voor deze voorschriften wordt een uitzondering gemaakt. Zie hiervoor de bijlage.

Onder het voorzitterschap van het Ministerie van BZK werken de betrokken overheden daarnaast aan de ontvlechting van de verplichte gemeenschappelijke regelingen. In februari 2019 wordt meer duidelijk over de totale kosten van deze ontvlechting en de financiële consequenties daarvan voor de provincie Utrecht. Het voorstel is om de kosten te verdelen tussen de betrokken gemeenten, BZK en de betrokken provincies. Met de komst van Leerdam en Zederik neemt de provincie Utrecht in omvang toe. Dat heeft aanvullende consequenties voor de provinciale begroting. Bij de voorjaarsnota en de kadernota 2020-2023 volgt een voorstel hoe de structurele, incidentele en transitiekosten uitvallen en gedekt kunnen worden. Ook de hoogte van de uitkering uit het provinciefonds is dan bekend en wordt daarin meegenomen.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Een ordentelijke overgang naar de provincie Utrecht van de rechten en verplichtingen die de provincie Zuid-Holland heeft in Leerdam en Zederik, zodat de inwoners, bedrijven en instellingen in Leerdam en Zederik zo min mogelijk hinder ondervinden van de provinciegrenswijziging op 1 januari 2019.

Wettelijke grondslag

Artikelen 28, 30, 33, 46 en 49 c.a. van de Wet algemene regels herindeling.

Financiële consequenties

De provinciegrenswijziging heeft gevolgen voor de inkomstenkant (uitkering uit Provinciefonds en opbrengst motorrijtuigenbelasting) en de uitgavenkant (incidenteel en structureel).

Inkomsten

De verdeelsystematiek van het Provinciefonds houdt geen rekening met de gevolgen van een provinciegrenswijziging. Toepassing van de huidige systematiek leidt er namelijk toe dat 11 provincies financieel bijdragen aan de hogere uitkering aan de provincie Utrecht als gevolg van de provinciegrenswijziging tussen Zuid-Holland en Utrecht. Daarvoor bleek geen bestuurlijk draagvlak in IPO-verband. In verband met deze verdeelproblematiek heeft het IPO een externe deskundige, de heer G.J. Jansen (hij was ook betrokken bij de huidige verdeelsystematiek Provinciefonds) de opdracht gegeven om een oplossingsrichting aan te geven voor de gerezen verdeelmethodiek waarbij het de voorkeur verdient dat Zuid-Holland en Utrecht gezamenlijk tot een budgettair neutrale oplossing voor het provinciefonds komen. Er vindt op dit moment een verdiepend onderzoek plaats naar de gevolgen van de vorming van Vijfheerenlanden voor de uitgaven (waaronder frictiekosten, structurele kosten en overige kosten en inkomsten van beide provincies). De planning is dat er medio februari 2019 een definitief voorstel over de verdeelproblematiek Provinciefonds aan het IPO-bestuur wordt voorgelegd.

Overigens betreft het een voorstel voor de jaren 2019 en 2020 omdat met ingang van 2021 een geactualiseerd en herijkt verdeelmodel voor het provinciefonds wordt ingevoerd.

Motorrijtuigenbelasting. In verband met de toename van het aantal autobezitters als gevolg van de provinciegrenswijziging zal naar verwachting de inkomsten uit provinciale opcenten bij ongewijzigd tarief met ca. 3 miljoen euro toenemen. Daarnaast wordt € 90.000 euro verwacht uit de opbrengst van de grondwaterheffing.

Uitgaven

Per 1-1-2019 is de provincie Utrecht het bevoegde gezag voor het toegevoegd gebied van Leerdam en Zederik. Uitgangspunt is dat het vigerend provinciaal beleid wordt toegepast en uitgevoerd. Daarnaast neemt de provincie Utrecht alle rechten en verplichtingen (van Zuid-Holland) over. De financiële gevolgen daarvan zijn beschreven in het Overdrachtsdocument rechten en verplichtingen Vijfheerenlanden (bijlagen 1 en 2). Daarbij is een onderscheid in incidentele en structurele uitgaven gemaakt.

De (eventuele) financiële gevolgen van het Overdrachtsdocument voor de domeinen zullen wij opnemen in de Voorjaarsnota en de kadernota 2020-2023 en worden ter besluitvorming aan uw Staten voorgelegd. Daarbij worden ook de financiële gevolgen van de uit- en toetreding van de gemeente Vijfheerenlanden uit een zestal verplichte gemeenschappelijke regelingen betrokken. Zie hiervoor ook het kopje Bestuurlijke Dilemma's.

Voorlopige inschatting van de kosten (december 2018) (zie voor details het financieel overzicht van rechten en verplichtingen)

	Kosten structureel (2019 ev.)	Kosten incidenteel (2019)
Mobiliteit		
N484	271.414 (beheer en onderhoud)	PM
Merwedekanaal	PM	
Lingbrug	10.000 (beheer en onderhoud)	
Subsidies mobiliteit (infra)		1.035.658
OV concessie (inc buurtbus)	1.549.520	
Verkeersveiligheid	33.000	66.000 (subsidie)
Subsidies Water en Groen	2.234.800	479.250
Subsidies Cultuur en Vrije Tijd (inclusief extra kosten voor partnerinstellingen)	397.500	240.000
Milieu, Bodemsanering en VTH	422.000 (opdrachtverlening RUD)	50.000
Grondzaken		160.000
Transitiekosten (inhuur, overhead)		391.487
Formatie/Organisatiekosten (9,25 FTE structureel, 8,5 incidenteel en €15.000 per FTE overhead)	1.063.750	977.500
Subtotaal		3.399.895
Onvoorzien (10%)		339.990
Totaal	5.981.984	3.739.885

Voor de post N484 en de subsidies infra worden de komende weken definitieve afspraken gemaakt. Over de hoogte van dat bedrag worden nadere afspraken gemaakt op basis van reële kostenramingen. De provincie Zuid-Holland raamt het totaalbedrag voor het grootonderhoud dat moet worden uitgevoerd op 5,4 miljoen. Voor de volledigheid is het voorlopige totaal bedrag voor de subsidies infra nu wel opgenomen in de tabel.

Rondom de exacte kosten voor het beheer en onderhoud van het Merwedekanaal vanaf 2019 wordt de eerste twee maanden van 2019 meer duidelijkheid verwacht.

Voorlopige inschattingen van de extra kosten voor PU in 2019 voor het nieuwe deel van het Merwedekanaal kennen een bandbreedte van 1,2 tot 3 mln euro. De eventuele kosten voor afschrijvingen van investeringen in 2019 zijn hierbij niet meegenomen.

Bij de kosten voor Cultuur en vrije tijd zijn ook de extra kosten opgenomen die gemaakt worden door de partnerinstellingen. Deze kosten worden door deze instellingen gemaakt doordat ze een groter grondgebied moeten bedienen om het Utrechtse beleid uit te voeren. Zuid-Holland heeft deze kosten niet en daarom komen ze ook niet terug in het overdrachtsdocument.

Juridische consequenties

De provincie Utrecht is m.i.v. 1 januari 2019 bevoegd gezag voor Leerdam en Zederik. Dit betekent echter niet dat alle voorschriften van de provincie Utrecht direct van rechtswege geldend worden. Volgens de wet Arhi blijven in beginsel de Zuid-Hollandse voorschriften nog twee jaar van kracht, tenzij de provincie Utrecht die eerder vervallen verklaart en Utrechtse voorschriften geldend verklaart. De Zuid-Hollandse voorschriften zouden dan nog twee jaar toegepast moeten worden voor Leerdam en Zederik. Dat betekent dat binnen dezelfde gemeente Vijfheerenlanden verschillende voorschriften worden toegepast: de Zuid-Hollandse voor Leerdam en Zederik en de Utrechtse voor Vianen. Dit is vanuit het oogpunt van rechtsgelijkheid en rechtszekerheid niet wenselijk en voor de vergunningverleners, handhavers en subsidieverstrekkers moeilijk werkbaar.

Het is daarom wenselijk om de periode waarin twee regimes gelden in één gemeente zo kort mogelijk te laten zijn.

Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van de provincie Utrecht zijn vanaf 1 januari 2019 bevoegd te besluiten over het vervallen verklaren of geldend verklaren van voorschriften voor het grondgebied van Zederik en Leerdam. Daarom kunnen wij hierover na 1 januari 2019 besluiten.

Ons voorstel is daarom deze geldend- en vervallenverklaring zoveel mogelijk in te laten gaan op 1 april 2019. Op die manier hebben burgers, bedrijven en instellingen van Leerdam en Zederik nog enige tijd de mogelijkheid aanvragen in te dienen die onder Zuid-Hollands recht afgehandeld moeten worden.

Op deze manier wordt bovendien meer recht gedaan aan een ander uitgangspunt van de wet, nl. een "zachte overgang". Vanaf 1 april gelden dan de voorschriften van de Provincie Utrecht.

Voor sommige voorschriften, vooral gebiedsgebonden voorschriften, is dat niet mogelijk. Aanpassing daarvan vergt meer tijd. Voor deze voorschriften wordt een uitzondering gemaakt

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

Naast het proces van overdracht van rechten en verplichtingen tussen Zuid-Holland en Utrecht speelt de uit- en toetreding van Vijfheerenlanden in een zestal wettelijke gemeenschappelijke regelingen (veiligheidsregio's, omgevingsdiensten en GGD). Een Bestuurlijke Begeleidingscommissie Vijfheerenlanden (BZK, provincies Zuid-Holland, Utrecht en Vijfheerenlanden) onder voorzitterschap van BZK en een externe procesbegeleider bewaken een zorgvuldige (financiële) ontvlechtigingsproces. Het betreft de directe en reële kosten van de ontvlechting van de zes samenwerkingsverbanden. De begeleidingscommissie verwacht medio februari 2019 inzicht te hebben in de totale ontvlechtigingskosten en dan zal worden besloten wie welke deel van de kosten gaat betalen.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

Nvt.

Effecten op duurzaamheid

Duurzaamheid gaat over People, Planet en Profit. Deze in- en uitvlechting raakt niet direct aan de Planet en de Profit kant. Behoorlijk bestuur, met een bepaalde mate van transparantie, voorspelbaarheid en betrouwbaarheid hoort wel degelijk bij duurzaamheid. In die zin heeft het goed organiseren en managen van dit proces waardoor de inwoners, bedrijven en relevante instellingen zo min mogelijk hinder ondervinden van deze overdracht, een positief effect op de duurzaamheid.

Voorgesteld wordt:

1. Het Overdrachtsdocument "Overdracht rechten en verplichtingen Vijfheerenlanden dd 09 december 2018 c.a. voor kennisgeving aan te nemen.
2. In te stemmen met de toepassing en uitvoering van het vigerende beleid van de Provincie Utrecht in de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden
3. De financiële gevolgen van het Overdrachtsdocument te verwerken in voorjaarsnota en de kadernota 2020-2023 en mee te nemen in de integrale afweging ter besluitvorming aan uw Staten voor te leggen.

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

Besluit provinciale staten van Utrecht van 18 februari 2019 over het overdrachtsdocument rechten en verplichtingen Vijfheerenlanden.

Provinciale Staten van Utrecht in vergadering bijeen op 18 februari 2019;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 18 december 2018, afdeling BDO, nummer 81DD3980;

Overwegende dat:

- de Eerste Kamer op 10 juli 2018 heeft ingestemd met het wetsvoorstel tot samenvoeging van de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik tot de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden en de nieuwe gemeente per 1 januari 2019 onderdeel wordt van de provincie Utrecht;
- een zorgvuldig ambtelijk en bestuurlijk proces is ingericht om alle rechten en verplichtingen die als gevolg van deze provinciegrenswijziging van Zuid-Holland overgaan naar de provincie Utrecht te inventariseren en daarover in het overdrachtsdocument de benodigde afspraken te maken;
- een bestuurlijke begeleidingscommissie Vijfheerenlanden is ingesteld die verantwoordelijkheid heeft genomen voor het bewaken van een ordentelijke ontvlechting van de wettelijke gemeenschappelijke regelingen (organisatorisch, beleidsmatig en financieel) én voor een onderlinge zorgvuldige verdeling van de ontvlechtingskosten in een nog vast te stellen 'financieel arrangement'.
- het vigerend provinciaal beleid met ingang van 1 april 2019 van toepassing wordt verklaard in lijn met het besluit over het van toepassing verklaren van provinciale regelgeving voor het gebied van de voormalige gemeenten Leerdam en Zederik (Statenvoorstel met nummer 81DF8AFC);
- de financiële gevolgen van de overgang van alle rechten en verplichtingen worden voor zover dan bekend verwerkt in de voorjaarsnota 2019 en de kadernota 2020-2023, en voor een integrale afweging ter besluitvorming voorgelegd.

Gelet op de artikelen 28, 30, 35, 46, 49 en 51 van de Wet algemene regels herindeling.

Besluiten:

ARTIKEL 1

Het overdrachtsdocument rechten en verplichtingen Vijfheerenlanden d.d. 9 december 2018 wordt voor kennisneming aangenomen.

ARTIKEL 2

Het vigerend provinciaal beleid wordt met ingang van 1 april 2019 van overeenkomstige toepassing verklaard in lijn met het besluit over het geldend verklaren, vervallen verklaren en wijzigen van voorschriften voor het gebied van de voormalige gemeenten Leerdam en Zederik (Statenvoorstel nummer 81DF8AFC).

ARTIKEL 3

De financiële gevolgen van het overdrachtsdocument en het financieel arrangement van de bestuurlijke begeleidingscommissie Vijfheerenlanden worden verwerkt in de voorjaarsnota, de kadernota 2020-2023 en voor een integrale afweging ter besluitvorming voorgelegd.

Provinciale staten van Utrecht,

Voorzitter,

Griffier,